

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 793/2013-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. K., Z., zastúpenej advokátkou Mgr. J. K., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 140/2012 z 18. apríla 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. mája 2013 doručená sťažnosť Ľ. K., Z. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou Mgr. J. K., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 140/2012 z 18. apríla 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou Okresnému súdu Brezno (ďalej len „okresný súd“) 14. decembra 1998 domáhala proti obchodnej spoločnosti S. spol. s r. o. v likvidácii, B. (ďalej len „žalovaná v 1. rade“) a Slovenskej kancelárii poisťovateľov, B. (ďalej len „žalovaná v 2. rade“), zaplataenia peňažnej sumy 1 078 501,54 € s príslušenstvom ako náhrady škody na zdraví z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, ktorá vznikla pri dopravnej nehode 20. februára 1996.

Sťažovateľka uviedla, že *„predmetom konania začatého na návrh žalobkyne - sťažovateľky, ktoré sa vedie 15 rokov, (3 x došlo k zrušeniu rozhodnutia prvostupňového súdu odvolacím súdom) je nárok sťažovateľky - žalobkyne na náhradu škody na zdraví (s mimoriadne tragickým následkom, na celý ostatok života, ktorý vyvoláva odpor a súcit súčasne) pozostávajúcej z náhrady za bolesť vyčíslenej vo výške 620 257,95 EUR ako 65 násobku základného bodového ohodnotenia bolesti, t. j. 6 242,50 bodov s príslušenstvom a z náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vyčíslenej na sumu vo výške 736 506,67 EUR ako 80 násobku základného bodového ohodnotenia SSÚ, t. j. 6 035 bodov s príslušenstvom ako aj náhrady trov konania.“*

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 1 C 284/1998 z 18. augusta 2009 zaviazal žalovanú v 1. rade zaplatiť sťažovateľke náhradu za bolesť v sume 9 454,04 € a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 33 957,38 €, pričom v zostávajúcej časti jej návrh zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 17 Co 277/2009 z 30. júna 2010 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v II. výroku v časti, v ktorej zamietol návrh sťažovateľky na odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia do výšky 34 355,73 €, zmenil tak, že žalovanú v 1. rade zaviazal doplatiť

sťažovateľke 34 355,73 €. Rozsudok okresného súdu v II. výroku v časti, v ktorej zamietol nárok sťažovateľky na úroky z omeškania zo základného počtu bodového ohodnotenia bolestného, zmenil tak, že zaviazal žalovanú v 1. rade zaplatiť sťažovateľke úroky z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 324,89 € od 22. septembra 2004 do 9. júna 2009, vo výške 9 % ročne zo sumy 32,39 € od 10. júna 2009 do 5. septembra 2009. Rozsudok okresného súdu v II. výroku v časti, v ktorej zamietol nárok sťažovateľky na zaplatenie úrokov z omeškania zo základného počtu bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia, zmenil tak, že zaviazal žalovanú v 1. rade zaplatiť sťažovateľke úroky z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 2 290,38 € od 22. septembra 2004 do 9. júna 2009, vo výške 9 % ročne zo sumy 896,24 € od 10. júna 2009 do 24. júla 2009, vo výške 9 % ročne zo sumy 1 394,14 € od 25. júla 2009 do 5. septembra 2009. V časti, ktorej vo zvyšku súd prvého stupňa návrh zamietol, krajský súd tento výrok potvrdil.

Podľa sťažovateľky „odvolací súd rovnako ako okresný súd nesprávne vyhodnotil skutkový stav v otázke ustálenia základného bodového ohodnotenia sťažovateľky - žalobkyne, premlčania, ako aj ustálenie zdravotného stavu.

Odvolací súd ako aj okresný súd pri svojom rozhodovaní vôbec nevyhodnotil a náležite nezdôvodnil s prihliadnutím k mimoriadnej povahe a okolnostiam tohto prípadu

- prečo postupoval v znížení násobkov tak ako postupoval, čo ho k tomu viedlo*
- prečo nevysvetlil a riadne nezdôvodnil, prečo nepriznal násobky požadované žalobkyňou*

• nie je vôbec zrejmé, prečo a z akého dôvodu aj napriek tomu že doplnenými znaleckými posudkami bola preukázaná veľmi podrobne opodstatnenosť zvýšenia násobkov odškodnenia sa uvedenou skutočnosťou odvolací súd riadne nezaoberal, nezdôvodnil prečo sa nezaoberal, nezdôvodnil, prečo nevzal dôvody zvýšenia násobkov odškodnenia v úvahu, nezdôvodnil prečo výšku násobkov odškodnenia neurčil tak, ako požaduje žalobkyňa

• nezdôvodnil prečo a z akého dôvodu násobky požadované žalobkyňou považuje za nedôvodné

• prečo neskúmal pri stanovení násobkov odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia z pohľadu predpokladov, ktoré mala žalobkyňa pre životné a spoločenské uplatnenie pred vznikom škody

• *prečo neskúmal, (dôkazy sú v spise) že žalobkyňa je v dôsledku trvalých následkov vylúčená z možností na trhu práce, je vylúčená zo všetkých aktivít, a ohľadom na utrpenú ujmu na zdraví a jej následky, je vylúčená z činností, ktorými sa zaoberala a ktorým sa venovala pred úrazom, obzvlášť závažná je tá skutočnosť, že k úrazu došlo u žalobkyne vo veku 9 rokov a na túto skutočnosť ani okresný súd ani odvolací nebral vôbec zreteľ...*

Odvolací súd ako aj okresný súd aj otázku spoluzavinenia sťažovateľky - žalobkyne nesprávne právne posúdil, nevyhodnotil skutkovo správne, ako aj nedostatočne zdôvodnil svoje závery, pretože žalobkyňa - sťažovateľka nie je známe na základe čoho, ako a prečo stanovil u nej 50 % spoluzavinenie za nehodu, ktorú utrpela ako 9 ročné dieťa a nevyporiadal sa s uvedenými skutočnosťami a ani odvolací súd vo svojom rozsudku.

Postihovať žalobkyňu spoluzavinením bez toho aby súdu presvedčivo zdôvodnili, prečo tomu tak je považujeme za nespravodlivé a v rozpore so zákonom. Nie je vôbec jasné prečo túto skutočnosť opomenul aj odvolací súd bez dôsledného zdôvodnenia, pričom uvedená skutočnosť má dosah na celkovú konečnú sumu priznanú v rozhodnutí, teda na výrok rozhodnutia. “.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala sťažovateľka dovolanie, v ktorom sa domáhala jeho zrušenia a vrátenia veci krajskému súdu na ďalšie konanie. Jeho prípustnosť sťažovateľka odôvodňovala odňatím možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) ako aj tým, že konanie odvolacieho súdu má inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP a jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 241 ods. 2 písm. c) OSP.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 Cdo 140/2012 z 18. apríla 2013 dovolanie sťažovateľky odmietol. Sťažovateľka nesúhlasí s uznesením dovolacieho súdu, ktorý podľa nej „dospel k záveru, že sťažovateľke k časti napadnutého rozsudku krajského súdu chýbala subjektívna stránka prípustnosti tohto opravného prostriedku ako aj chýbala tzv. objektívna prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 a § 238 OSP...“.

Sťažovateľka považuje závery dovolacieho súdu za arbitrárne z týchto dôvodov:

„- najvyšší súd sa svojim rozhodnutím odchýlil od zákona, pričom výklad § 238 ods. 1 O. s. p. postavil na záveroch, ktoré idú nad rámec zákona, čo skutočne viedlo k nepripustnému zúženiu práva sťažovateľky na prístup k dovolaciemu súdu. Na jednej strane dovolací súd pripustil že došlo k zmene prvostupňového rozhodnutia odvolacím súdom, ale na druhej strane dovolací súd neakceptoval túto skutočnosť ako fakt v zmysle § 238 ods. 1 O. s. p. len preto, že zmeňujúci výrok prvostupňového súdu nebol vydaný v neprospech sťažovateľky. Najvyšší súd tak nerešpektoval svoju povinnosť interpretovať a aplikovať podmienky pripustenia dovolania tak, aby dodržal a zabezpečil maximum práva na spravodlivý proces...

- ... najvyšší súd vo svojom rozhodnutí o prípustnosti dovolania v rámci odôvodnenia rozhodnutia uviedol, že dovolateľka - sťažovateľka vady konania v § 237 O. s. p. nenamietala. Táto konštatácia Najvyššieho súdu sa nezakladá na pravde a z uvedeného usudzujúc, že Najvyšší súd sa dovolaním vôbec dôsledne nezaoberal, pretože z obsahu samotného dovolania je zrejmé, že procesné vady konania v § 237 O. s. p. boli dovolateľkou sťažovateľkou podrobne vyšpecifikované v rámci dovolania, pričom Najvyšší súd sa nimi vôbec nezaoberal a tak svojim rozhodnutím postavil svoj výrok na nepravdivých záveroch.“

Sťažovateľka tvrdí, že „prípadovej sťažovateľky, vytrpené a trvalo trpené bolesti ako aj mimoriadne tragicky následok mladej ženy, ktorá nevie chodiť, nevie stáť, ale nevie ani sedieť, mladej ženy, ktorá s mimoriadne veľkým úsilím čiastočne dokáže vykonať biologickú potrebu, na ktorú sa ale dostane iba lezením po štyroch, nie je posúdený spravodlivo, resp. je posúdený extrémne nespravodlivo.

Aj keď každý prípad je osobitý a pre správne posúdenie, do akej miery stratil ten ktorý poškodený predpoklady pre uplatnenie v živote a spoločnosti následkom úrazu je nevyhnuté podrobne skúmať spôsob života poškodeného pred úrazom a po ňom, prípad sťažovateľky je jasným dôkazom o nedostatočnom posúdení rozsahu a následkov na poškodenom zdraví.“

Sťažovateľka zastáva názor, že „odmietnutím dovolania... pre jeho údajnú neprípustnosť odoprel Najvyšší súd sťažovateľke spravodlivosť, čím porušil čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože sťažovateľka - žalobkyňa nedostala presvedčivé zdôvodnenie rozhodovania oboch súdov bez toho, aby bolo známe, čo súdy viedlo

k rozhodnutiu tak, ako rozhodli, a teda nedostala odpoveď na otázky nastolené v rámci svojho dovolania, čím jej odvolací súd odňal možnosť konať pred súdom, keď namiesto zrušenia prvostupňového rozsudku a vrátenia veci súdu prvého stupňa z dôvodu neúplného, nedostatočného odôvodnenia jeho rozsudku, tento zmenil v časti, vo zvyšku potvrdil a s nedostatkami odôvodnenia prvostupňovým súdom namietanými sťažovateľkou v odvolaní sa vôbec nezaoberal a ani sa s nimi nevysporiadal a ani ich nijako nevyhodnotil.“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 140/2012 zo dňa 18. apríla 2013 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 140/2012 zo dňa 18. apríla 2013 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť L. K. trovy konania v sume 275,94 eur (2 x 130,16 eur + 2 x 7,81 eur rež. paušál) na účet jej právneho zástupcu Mgr. J. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 140/2012 z 18. apríla 2013 došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Zo sťažnosti vyplýva, že názor sťažovateľky o porušení jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením najvyššieho

súdu sa sústreďuje do tvrdenia o „reštriktívnom poňatí prípustnosti a dôvodnosti dovolania Najvyšším súdom ako aj nesprávnom výklade § 238 ods. 1 O. s. p. a § 237 písm. f) O. s. p.“.

Ústavný súd v súvislosti s argumentáciou uplatnenou sťažovateľkou v sťažnosti považuje za potrebné poznamenať, že táto je porovnateľná s argumentáciou uvedenou v jej dovolaní. Najvyšší súd sa s dovolacou argumentáciou sťažovateľky zaoberal v dovolacom konaní, pričom v napadnutom uznesení formuloval záver, podľa ktorého dovolanie sťažovateľky smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, a preto ho odmietol.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00) všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších právnych predpisov.

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú § 236 a nasl. OSP. Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v § 238 OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu sa v § 237 OSP výslovne uvádza, že dovolanie je prípustné len z dôvodov uvedených v § 237 písm. a) až písm. g) OSP. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 ods. 1 a 2 OSP.

Vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd

a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označeným základným právam sťažovateľky v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať iba také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Na základe uvedených právnych názorov ústavný súd preskúmal postup najvyššieho súdu v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 140/2012 a jeho uznesenie z 18. apríla 2013, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia najprv oboznámil s podstatnými časťami rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa, pričom v tejto súvislosti najmä uviedol:

«Okresný súd Brezno... rozsudkom z 18. augusta 2009 č. k. 1 C 284/1998-501 uložil žalovanému I/ povinnosť zaplatiť žalobkyňi bolestné 9 454,04 € a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia 33 957,38 €... V zostávajúcej časti žalobu zamietol... Pri rozhodovaní vychádzal z toho, že škoda na zdraví žalobkyne vznikla pri dopravnej nehode dňa 20. februára 1996. Škoda bola síce vyvolaná osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla žalovaného I/, škodu ale pomerne, v polovičnom podiele znáša žalobkyňa, keďže ju sčasti zavinila sama. Žalobkyňou uplatnené odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, niekoľkokrát zmenené v priebehu konania, priznal len sčasti majúc za to, že žalovaný I/ dôvodne uplatnil námietku premlčania jednotlivých čiastkových práv. S prihliadnutím na okolnosti prípadu hodné osobitného zreteľa dospel k záveru, že odškodnenie treba primerane zvýšiť; za bolesť na 30-násobok a za sťaženie spoločenského uplatnenia na 50-násobok základného bodového ohodnotenia. Pri určení celkovej náhrady škody zohľadnil plnenie poskytnuté žalobkyňi poisťovňou. Žalobkyňi nepriznal úrok z omeškania majúc za to, že úrok zo základného bodového ohodnotenia poškodenia zdravia uplatnila žalobkyňa tak nejasne, že súd nemohol posúdiť dôvodnosť jeho rozsahu, ani čas, kedy sa žalovaný I/ dostal do omeškania. S plnením zvýšeného odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý nárok vzniká až rozhodnutím súdu, žalovaný I/ nemohol byť ešte v omeškaní. Žalobu proti žalovanej I/ zamietol pre nedostatok jej pasívnej legitímácie.

Krajský súd v Banskej Bystrici... rozhodujúci o odvolaní žalobkyne proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá..., rozsudkom z 30. júna 2010 sp. zn. 17 Co 277/2009 zmenil napadnutý výrok rozsudku súdu prvého stupňa „v časti, v ktorej zamietol súd návrh žalobkyne na odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia do výšky 34 355,73 Eur“ tak, že žalovanému I/ uložil povinnosť „doplatiť žalobkyňi 34 355,73 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia“. Rozsudok súdu prvého stupňa zmenil aj v časti týkajúcej sa úroku z omeškania „zo základného počtu bodového ohodnotenia bolestného“ tak, že žalovanému I/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi úrok z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 324,89 € od 22. septembra 2004 do 9. júna 2009, vo výške 9 % ročne zo sumy 32,39 € od 10. júna 2009 do 5. septembra 2009...

Rovnako zmenil rozsudok súdu prvého stupňa aj v časti týkajúcej sa úroku z omeškania „zo základného počtu bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia“, a to tak, že žalovanému I/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi úrok z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 2 290,38 € od 22. septembra 2004 do 9. júna 2009, vo výške 9 % ročne zo sumy 896,24 € od 10. júna 2009 do 24. júla 2009, vo výške 9 % ročne zo sumy 1 394,14 € od 25. júla 2009 do 5. septembra 2009... Rozsudok súdu prvého stupňa v časti, v ktorej bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, potvrdil. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa v otázkach zodpovednosti žalovaného I/ za vznik škody, spoluzavinenia žalobkyne, premlčania čiastkových práv žalobkyne a určenia rozsahu odškodnenia včítane jeho zvýšenia o 30- resp. 50-násobok. Za vadné v dôsledku počítacej chyby považoval ale určenie rozsahu odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia. Podľa odvolacieho súdu pri postupe, akým súd prvého stupňa dospel k rozsahu tohto odškodnenia (zvýšenia základného bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne vyjadreného sumou 2 788,29 € o 50-násobok) totiž vychádza suma 139 414,50 €, a teda s prihliadnutím na spoluzavinenie žalobkyne patri jej náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 69 707,25 € (od ktorej treba odpočítať poisťovňou už plnenú sumu 1 394,14 €), a nie suma 33 957,30 € priznaná súdom prvého stupňa. Podľa odvolacieho súdu patri žalobkyňi aj úrok z omeškania s plnením odškodnenia vo výške základného počtu bodového ohodnotenia, a preto zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcom výroku aj v tejto časti.»

V ďalšej časti napadnutého uznesenia najvyšší súd, analyzujúc obsah dovolania sťažovateľky, uviedol:

«... rozsudok odvolacieho súdu žalobkyňa napadla dovolaním v celom rozsahu. Prípustnosť dovolania vyvodila z ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p., ale aj z ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. a odôvodnila ho všetkými dovolacími dôvodmi podľa § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O. s. p.; dovolací dôvod podľa § 241 ods. 1 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 písm. f/ O. s. p. Odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle ostatne uvedeného ustanovenia vidí žalobkyňa v postupe odvolacieho súdu, ktorý na prejednanie veci nenariadil pojednávania, hoci to vyžadoval dôležitý verejný záujem a tiež v tom, že odvolací súd jej zaslal vyjadrenie vedľajšej účastníčky z 23. apríla 2010 „len prípisom... bez toho,

aby bolo žalobkyni umožnené vyjadrenie na pojednávaní k tomuto podaniu... Podľa žalobkyne dôležitý verejný záujem na nariadení pojednávania spočíval vo výnimočnosti jej prípadu hodného osobitného zreteľa. Dovolanie v ďalšom žalobkyňa detailne odôvodnila tým, že konanie odvolacieho súdu má aj tzv. iné vady (neuvedené v § 237 O. s. p.) majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci... Dodala, že odvolací súd svoje skutkové a právne závery riadne ani neodôvodnil, vo svojich záveroch sa obmedzil na konštatovanie správnosti záverov súdu prvého stupňa bez dostatočného a náležitého vysvetlenia. Jeho rozhodnutie je preto nepresvedčivé, zmätočné, nepreskúmateľné, popierajúce princípy spravodlivého procesu. Navrhla napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ale aj rozsudok súdu prvého stupňa, zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.»

Svoje právne závery k dovolaniu sťažovateľky dovolací súd odôvodnil takto:

«Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka prípustnosti dovolania zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku, t. j. to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné.

Objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená ustanoveniami § 236 až § 239 O. s. p.

Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 238 O. s. p. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolenie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Na rozdiel od toho subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie, t. j. to, či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania treba vziať na zreteľ, či dovolateľ bol negatívne dotknutý napadnutým rozhodnutím (viď tiež R 50/1999). Subjektívna prípustnosť teda odráža stav procesnej ujmy určitého účastníka konania, ktorá sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý odvolací súd pre účastníka mohol založiť svojim rozhodnutím a výsledku, ktorý svojim rozhodnutím skutočne založil. Oprávnenie podať dovolanie (subjektívna prípustnosť) Občiansky súdny poriadok priznáva len tomu účastníkovi, v ktorého neprospech toto porovnanie vyznieva, ak je spôsobená ujma na základe dovolania odstrániteľná tým, že dovolací súd toto rozhodnutie zruší. Pri posudzovaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania nemožno brať do úvahy subjektívne presvedčenie účastníka konania, ale len objektívnu skutočnosť, či rozhodnutím odvolacieho súdu bola spôsobená ujma na jeho právach.

Žalobkyňa napadla dovolaním rozsudok odvolacieho súdu „v plnom rozsahu“..., teda tak vo výroku, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti (týkajúcej sa odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia)..., ako aj vo výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti, ktorou bola žaloba vo zvyšku zamietnutá. Dovolanie žalobkyne ale nie je prípustné ani proti jednému z uvedených výrokov rozsudku odvolacieho súdu.»

V súvislosti s námietkou sťažovateľky, že najvyšší súd jej neprípustne zúžil prístup k dovolaciemu súdu, keď napriek zmene prvostupňového rozhodnutia (sčasti, pozn.) odvolacím súdom neakceptoval túto skutočnosť v zmysle § 238 ods. 1 OSP len preto, že zmeňujúci výrok prvostupňového súdu nebol vydaný v jej neprospech, dovolací súd výslovne poukázal na svoju predchádzajúcu judikatúru, z ktorej vo veci sťažovateľky vychádzal:

„Pokiaľ dovolanie žalobkyne smeruje proti vyššie prv uvedenému výroku rozsudku odvolacieho súdu, napáda sa ním síce zmeňujúca časť rozhodnutia odvolacieho súdu (proti ktorej zákon dovolanie zásadne pripúšťa), ide však o takú časť rozhodnutia, ktorou bolo (sčasti) vyhovené odvolaniu žalobkyne a v porovnaní s rozsudkom súdu prvého stupňa bolo

jej priznané z dôvodu odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia viac o 34 355,73 €, teda bolo touto časťou rozhodnutia odvolacieho súdu rozhodnuté v prospech žalobkyne. Zmenou rozsudku súdu prvého stupňa tak žalobkyňa nebola negatívne dotknutá na svojich právach, ale práve naopak.

Z týchto dôvodov v uvedenej časti ide o dovolanie podané tým, kto nie je subjektívne oprávnený podať dovolanie. Mimoriadny opravný prostriedok žalobkyne bolo preto potrebné v časti napádajúcej predmetnú časť rozsudku odvolacieho súdu odmietnuť podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p. “

K neprípustnosti dovolania proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa v časti, ktorou bola žaloba sťažovateľky vo zvyšku zamietnutá, najvyšší súd uviedol:

„Proti tejto časti rozsudku odvolacieho súdu ale ustanovenia § 238 O. s. p. mimoriadny opravný prostriedok nepripúšťajú, Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. Chýba tu teda objektívna stránka prípustnosti dovolania účastníka.“

K sťažovateľkou namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP, že na prejednanie veci odvolací súd nenariadil pojednávanie, hoci to vyžadoval dôležitý verejný záujem, čím jej mal odňať možnosť konať pred súdom, dovolací súd uviedol, že „odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) O. s. p. rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu konania v zmysle vyššie uvedeného nejde v prípade, ak postup súdu nie je v rozpore so zákonom.“

Podľa § 214 ods. 1 O. s. p., v znení účinnom od 15. októbra 2008 do 31. decembra 2011, teda aj v čase rozhodnutia odvolacieho súdu, na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak

- a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie,*
- b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania,*
- c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.*

Podľa § 214 ods. 2 O. s. p. v znení účinnom od 15. októbra 2008 do 31. decembra 2011, v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa prejednal vec na viacerých pojednávaniach a rozhodol ju na pojednávaní konanom 18. augusta 2009, teda vec nerozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 1 písm. b/ O. s. p.) Odvolací súd dokazovanie nedoplňal ani neopakoval (§ 214 ods. 1 písm. a/ O. s. p.). Zo spisu nevyplýva ani to, že by išlo o dôležitý verejný záujem (§ 114 ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) nemožno vysledovať, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonať verejne. Ak teda rozhodoval súd prvého stupňa na pojednávaní, odvolací súd, pokiaľ neopakuje alebo nedoplňa dokazovanie, v zásade nemusí nariadiť pojednávanie. ESLP doposiaľ nejudikoval. čo je dôležitý verejný záujem a navrhované ustanovenie necháva odvolacím senátom voľnú úvahu, kedy nariadia pojednávanie z dôvodu dôležitého verejného záujmu. Spravidla pôjde o veci týkajúce sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku, sídliska a pod. – porovnaj dôvodovú správu k zmenám účinným od 15. októbra 2008. V preskúmvanej veci nešlo o takúto vec verejného záujmu. Žalobkyňou uvádzané skutočnosti, týkajúce sa iba jej osoby, resp. ňou prezentovaná požiadavka citlivého prístupu k veci a zjednanie spravodlivej nápravy, verejný záujem v zmysle vyššie uvedeného nezakladajú.

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd tým, že na prejednanie odvolania odporcu nenariadil pojednávanie, neodňal tomuto účastníkovi možnosť konať pred súdom spôsobom vytykaným v dovolaní.“.

K námietke sťažovateľky, že odvolací súd zaťažil svoje konanie vadou podľa § 237 písm. f) OSP tým, že vyjadrenie A. S. p., a. s., ako vedľajšej účastníčky na strane žalovanej v 1. rade z 23. apríla 2010 odvolací súd doručil právnej zástupkyňi sťažovateľky „len prípisom“ bez toho, aby jej bolo umožnené vyjadriť sa k nemu na pojednávaní, najvyšší súd uviedol:

„Predmetné vyjadrenie, v ktorom vedľajšia účastníčka naostatok iba polemizuje so spresnením dôvodov odvolania žalobkyne, bolo doručené ostatným účastníkom bez zbytočného odkladu. Tým odvolací súd vyhovel požiadavke kontradiktórnosti konania, podľa ktorej procesné strany musia dostať príležitosť, okrem iného, zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené účastníkmi, alebo zabezpečené súdom, a vyjadriť sa k nim, včítane opravných prostriedkov druhej strany sporu (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 14/2001, II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006). Zástupkyňa žalobkyne vyjadrenie prevzala 11. júna 2010, no právo na repliku nevyužila. Mylne sa žalobkyňa domnieva, že bolo povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť pojednávanie za účelom ústnej prezentácie ďalších pripomienok a vyjadrení žalobkyňou.

Dovolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že postupom, ktorý namietala v dovolaní žalobkyňa, nedošlo k odňatiu jej možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f) O. s. p.“

V súvislosti s výhradami sťažovateľky k právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP] najvyšší súd uviedol:

„Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (len) procesne prípustné dovolenie (viď § 241 ods. 1 písm. c) O. s. p.); zároveň je zhodne zastávaný názor, že samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá procesnú prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010). Vzhľadom na uvedené, ani v prípade, že by námietka žalobkyne o nesprávnom právnom posúdení veci bola opodstatnená, nebola by namietaná okolnosť spôsobilá založiť prípustnosť jej dovolania.“

Na základe citovanej argumentácie dospel dovolací súd k záveru, že „*nakoľko prípustnosť dovolania žalobkyne vo veci samej nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 O. s. p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na súdoch nižšieho stupňa bolo postihnuté vadami uvedenými v § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ a c/ O. s. p. ako dovolanie, ktoré bolo sčasti podané niekým, kto na dovolanie nie je subjektívne oprávnený, resp. ako dovolanie, ktoré sčasti smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný*“.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal so všetkými dovolacími dôvodmi sťažovateľky, s ktorými sa nestotožnil, a preto jej dovolanie odmietol ako neprípustné. Podľa názoru ústavného súdu nemožno napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považovať za neodôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone. Za situácie, keď najvyšší súd dospel ústavne konformným spôsobom k záveru o neprípustnosti dovolania, nebol povinný vecne preskúmať v ňom (ako aj v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu) obsiahnuté argumenty sťažovateľky o priznanom odškodnení (výške násobkov odškodnenia, pozn.) bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia v hrubom nepomere s doživotnými následkami na jej zdraví a živote. Z uvedeného dôvodu neobstojí ani námietka sťažovateľky založená na tvrdení, že napadnuté uznesenie je nepreskúmateľné, keďže dovolací súd v ňom neodpovedal na jej vecné argumenty týkajúce sa otázky primeranosti výšky násobkov odškodnenia v jej veci.

Aj právny záver najvyššieho súdu, podľa ktorého „*ak by dovolací súd posudzoval opodstatnenosť uplatnenia jednotlivých dovolacích dôvodov (v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ OSP, pozn.) napriek tomu, že boli uplatnené v procesne neprípustnom dovolaní, porušil by základné právo na súdnu ochranu účastníka na opačnej procesnej strane (porovnaj*

II. ÚS 172/03)“, je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd považoval za potrebné poukázať tiež na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľkou, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec neboli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľke k súdnej ochrane v konaní o dovolaní ako mimoriadnom opravnom prostriedku proti právoplatným rozhodnutiam všeobecných súdov.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 140/2012 z 18. apríla 2013 podľa názoru ústavného súdu nemožno (z už uvedených dôvodov) považovať za arbitrárne a nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v petite jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2013

